

CALEA MĂNTUIIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Exprimarea dimensiunii ascetice în Triod, în rânduiala liturgică. Metaniile

Rânduilele liturgice ale Postului Mare sunt caracterizate de o intensă participare a trupului la rugăciunea comunitară, mai importantă decât în restul anului bisericesc, participare concretizată în facerea de metanii, în biserică, în timpul slujbelor. Toate slujbele săvârșite în Biserică în această perioadă sunt însoțite în rânduiala lor liturgică de facerea metaniilor, atât de către preot, cât și de credincioșii din biserică. Amintim în sensul acesta slujba Vecerniei și a Utreniei, Ceasurile, Pavcernița și Liturgia Darurilor înaintea sfințite, toate aceste slujbe fiind însoțite de facerea de metanii.

Căutând să stabilim originile rânduilei de „a face metanie”, trebuie să precizăm de la început faptul că în tradiția monahală, practica de „a pune metanie”, a înlocuit treptat îngenunchierea, care era mult mai veche (Makarios Simonopetritul, *Triodul explicat*, p. 128).

Metania reprezintă ceea ce unii Părinți numesc „rugăciunea trupească”, sau metoda duhovnicească potrivit căreia putem antrena trupul la rugăciune. În acest sens, Sfântul Ioan Scărarul menționează: „Celor care n-au dobândit adevărata rugăciune a inimii mult le ajută chinuirea din rugăciunea trupească, adică ridicarea mâinilor, lovirea pieptului, privirea curată spre cer, zgomotul suspinelor, plecarea neconținută a genunchilor” (Sfântul Ioan Scărarul, *Scara*, în „Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii”, vol. 9, p. 236).

Metaniile erau specifice la început monahilor și celor ce viețuiau în mănăstire, extinzându-se cu timpul și în tipicul sau rânduiala slujbelor din vremea Postului Mare în bisericile de mir. Probabil că metaniile făcute de monahii isihăști în chilia lor au înlocuit puțin câte puțin, fără să-l anuleze însă cu totul, rucodelia sau „lucrul mâinilor” monahilor pustiei, care ajuta nu numai la întreținerea vieții sau la facerea milosteniei, ci și la concentrarea atenției la rugăciune. Sfântul Grigorie Sinaitul permite alegerea între cele două: rucodelia sau metaniile (Sfântul Grigorie Sinaitul, *Despre citire*, în „Filocalia sfințelor nevoițe ale

desăvârșirii”, vol. 7, p. 187).

Pe de altă parte, metaniile au fost tot mai mult legate de cântare, ca o modalitate complementară de participare a trupului la rugăciune, atât în evlavia individuală, cât și în rânduiala liturgică a mănăstirilor cu viață de obște. În unele cazuri, mai rare, metaniile pot ține locul rugăciunii, monahul făcând închinăciuni și metanii neconținute, uitând în tot acest timp de orice altceva. (Makarios Simonopetritul, *Triodul explicat*, p. 128).

Metania exprimă atât de sugestiv participarea trupului la rugăciune, încât dintotdeauna s-a recomandat să-i fie asociată „rugăciunea lui Iisus”, pentru ca astfel, sufletul și trupul să cadă împreună înaintea Domnului în rugăciune (Sf. Teolipt al Filadelfiei, *Cuvânt despre ostenele vieții călugărești*, în „Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii”, vol. 7, p. 59).

Prin forma sa, metania revelează o bogată semnificație teologică și duhovnicească. Mică sau mare, metania este întotdeauna constituită din trei elemente: o mișcare descendentă, semnul crucii și o mișcare ascendentă. Prin aceasta, metania nu reprezintă doar o poziție a trupului la rugăciune, ci și o mișcare dinamică: „De fiecare dată când ne plecăm genunchii și ne ridicăm, arătăm cu fața că prin păcat am fost azvârliți la pământ, dar iubirea de oameni a Ziditorului nostru ne-a rechemat la cer” (Sf. Vasile cel Mare, *Despre Duhul Sfânt*).

Prin metanie, atât monahul cât și credinciosul, înfățișează starea căzută a omului care a pierdut din pricina păcatului funcția sa de mijlocitor între cer și pământ. Prosternându-se, trupul antrenează și sufletul spre smerenie, prin recunoașterea păcătoșeniei sale și mărturisirea atotputerniciei lui Dumnezeu. De asemenea, în timpul metaniei, însemnându-se cu semnul Crucii, credinciosul „îmbracă pe Hristos”. Mișcarea sa descendentă devine „pogorârea la iad” și actualizarea personală a operei mântuirii.

Continuare în pagina 2

Pr. Lucian FARCAȘIU

PREDICA

Judecata lui Hristos

Duminica Înfricoșătoarei Judecăți sau a lăsatului secului de carne

„Zis-a Domnul: Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântați ai Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci dreptii îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut. Atunci va zice și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol, și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat. Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit? El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică.” (Matei 25, 31-46)

Biserica a rânduit ca Duminica aceasta să fie cunoscută sub numele de „Duminica lăsatului sec de carne” dar și sub numele de „Duminica Înfricoșătoarei judecăți”, după cele două importante evenimente care ne sunt aduse în fața conștiinței noastre, acela al abținerii efective de la consumul de carne și acela al conștientizării rostului pe care viața – prin abținerile de la tot ceea ce ni se pare ca bun fiind – poate să îl aibă asupra dobândirii unei conștiințe curate, încât la sfârșitul lumii să ne asigure dobândirea bucuriei veșnice.

Pericopa evanghelică a Duminicii, a treia din această perioadă de pregătirea Triodului, este menită a ne determina să înțelegem cum trebuie să viețuim pentru a primii cum se cuvine lumina cea neînserată a Învierii cu scopul de a ne bucura de binele cel veșnic, în Împărăția lui Dumnezeu. Tocmai de aceea această pericopă evanghelică, se deosebește cu totul de celelalte Duminici. Ea nu prezintă nici minuni săvârșite de Mântuitorul, nici parabole rostite de El, cu îndemnuri pentru viața noastră de toate zilele, ci, dimpotrivă, aduce înaintea noastră cu privire la a doua venire a Mântuitorului pe pământ, numită Parusie, și la Judecata universală sau cea de apoi, care va avea loc: la sfârșitul veacurilor.

Textul constituie partea finală din așa numita „cuvântare eshatologică”, rostită de Mântuitorul cu puțin timp înaintea Patimilor, cu semnele prevestitoare și premergătoare sfârșitului

lumii și celei de a doua veniri a Domnului: propovăduirea Evangheliei la toate neamurile, dar și apariția unor prooroci mincinoși și căderea multora de la credință; înmulțirea fărâdelegilor între oameni; o serie de nenorociri și catastrofe peste întreg pământul și arătarea pe cer a semnelor Fiului Omului, adică a crucii Sale. În ceea ce privește timpul venirii Mântuitorului a doua oară, suntem avertizați că acesta nu poate fi precizat, deoarece: „de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl” (Matei 24, 36; Marcu 13, 32). În schimb ne sunt aduse înaintea date despre modul în care se va întâmpla aceasta: „se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate semințiile pământului și-L vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și slavă multă. Și-i va trimite pe îngerii Săi cu sunet mare de trâmbiță, și pe cei aleși îi vor aduna din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini” (Matei 24, 31).

Prin urmare se cuvine să înțelegem că a doua venire a Mântuitorului sau Parusia va fi cu totul diferită de cea dintâi. Atunci se va coborî pe norii cerului, întru toată slava și strălucirea Lui, însoțit de toate puterile cerești, deci ca un adevărat stăpân, căruia Tatăl i-a încredințat misiunea de a judeca lumea.

Continuare în pagina 2

Pr. Gabriel Valeriu BASA

Din sumar

► Iubire și smerenie
pagina 3, Amalia Stana

► Știri
pagina 4

Exprimarea dimensiunii ascetice în Triod...

Urmare din pagina 1

Ea se încheie printr-un urcuș care trebuie să fie rapid. Întrucât am imitat prin plecarea genunchilor din timpul facerii metaniei pogorârea la iad a Mântuitorului cu trupul, trebuie să imităm și Învierea Sa, ridicându-ne de la pământ, fiindcă Crucea și moartea Domnului sunt inseparabile de Învierea Sa.

Metania, în concluzie, exprimă dimensiunea ascetică a viețuirii creștinului, mai cu seamă în vremea Postului celui Mare, marcând participarea trupului la rugăciune, smerenia acestuia înaintea lui Dumnezeu și deopotrivă, căderea în păcat și ridicarea din moartea cea veșnică prin lucrarea mântuitoare a Învierii lui Hristos, pentru care ne pregătește perioada Triodului.

Judecata lui Hristos

Urmare din pagina 1

Din moment ce a luat asupra Lui toate păcatele noastre, răstignindu-le pe lemnul crucii și vărsându-și sângele pentru răscumpărarea noastră din robia păcatului și a morții, pentru mântuirea noastră, restabilind legătura dintre om și Dumnezeu, Mântuitorul este îndreptățit a veni în același trup preamărit cu care a înviat și S-a înălțat la cer, pentru a ne cere socoteală și a ne judeca, pentru că am știut și tot nu am trăit în mod firesc, potrivit șanșei care a fost oferită întregii lumi.

Momentul celei de a doua venire a Mântuitorului, va coresponde cu schimbarea chipului lumii acesteia, după cum scria Sfântul Apostol Petru: „Ziua Domnului va veni ca un fur, când cerurile vor pieri cu vuiet mare, stihiiile arzând se vor desface și pământul și lucrurile de pe el se vor mistui” (II Petru, 3, 10). Iar Sfântul Pavel, la rândul său, scria: „Cei morți întru Hristos vor învia întâi, după aceea noi, cei rămași, împreună cu ei vom fi răpiți în nori, ca să-L întâmpinăm pe Domnul în văzduh și astfel, pururea cu Domnul vom fi” (I Tes. 4, 1-17). Mai mult, Apostolul Pavel menționa: „Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba, deodată, într-o clipire de ochi, la trâmbița de apoi. Căci trâmbița va suna și morții vor învia nestrucăcioși, iar noi ne vom schimba. Căci trebuie ca ființa aceasta stricăcioasă să se îmbrace în nestrucăciune și ființa aceasta muritoare să se îmbrace în nemurire” (I Cor. 15,52-53). În ziua aceea, numită și „Ziua de apoi”, va avea loc și *Judecata universală*, așa cum este prezentată în pericopa evanghelică de astăzi. La judecata universală, în fața dreptului Judecător se vor aduna miliardele de oameni care au trăit pe acest pământ, oameni din toate timpurile și locurile, indiferent de neam, de religie, de cultură, de vârstă sau de stare socială. Toți vor veni în fața dreptului Judecător ca să dea seama de faptele lor.

Locul judecății va fi pământul, e drept transfigurat, pe care au trăit oamenii până la venirea a doua a Domnului și în care El însuși a fost umilit, judecat și răstignit, pentru ca acum să fie preamărit și preînălțat. Cei judecați își vor privi trecutul ca într-o oglindă sau ca într-o carte deschisă, pentru ca fiecare să cunoască ce a făcut bine și ce nu a făcut în această viață pământească și totodată, faptele fiecăruia să fie cunoscute de toți cei prezenți. Vor fi judecate toate cuvintele, gândurile și faptele noastre. Judecata nu se va face după legi omenești, ci pe baza legii morale adusă în lume de Mântuitorul Iisus Hristos, iar principiul fundamental este iubirea universală față de toți oamenii. Tot ceea ce am făcut în această viață va fi raportat la aproapele, care este fratele nostru. Vor fi cercetate toate faptele milei trușești și sufleteste, așa cum apar ele în pericopa evanghelică de azi. În categoria celor drepti, respectiv în dreapta Mântuitorului vor fi rânduiți cei care au dat de mâncare celor flămânzi, au potolit setea celor însetați, au primit în casa lor pe cei străini, au îmbrăcat pe cei lipsiți de haine, au cercetat pe cei bolnavi, au mers la cei întemnițați. Acestora „împăratul”, le va zice: „Adevăr vă spun, întrucât, ați făcut (acestea) unuia dintr-acești foarte mici frați ai Mei, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Altfel spus atitudinea noastră față de ei va fi socotită ca fiind o atitudine care să ne îndreptățească a ajunge în împărăția celor „binecuvântați” adică în „împărăția pregătită de la întemeierea lumii” (Matei 25, 34). În schimb, în categoria celor din stânga dreptului Judecător vor sta aceia care n-au săvârșit în viața lor faptele iubirii față de aproapele. Sentința dată, pentru lipsa lor de iubire, va fi foarte aspră și definitivă. Acestor „blestemați”, cum vor fi numiți la judecată, le este rezervat „focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui” (Matei 25, 41).

Deosebit de firească apare acum, concluzia din finalul pericopei evanghelice: „Și vor merge aceștia la osânda veșnică, iar dreptii la viața veșnică” (Matei 25, 46). Este evident că mesajul prezentat este un îndemn la pocăință, la fapte bune, la iertare, așa cum ar trebui să facem până în ziua trecerii noastre la Domnul, pentru a fi pregătiți ca prin viața și faptele noastre de iubire să ne găsim locul în veșnica Împărăție a lui Dumnezeu.

Nu trebuie să ne fie indiferent dacă vom muri împăcați cu Dumnezeu și cu oamenii, căci de felul în care am trăit sau am murit depinde viața noastră în veșnicie. Prin urmare în această Duminică, premergătoare Postului Sfințelor Paști, ni se oferă șansa să meditam mai mult asupra modului vieții noastre pe acest pământ, dar și la cele care vor veni și astfel, de acum înainte, să ne străduim a ne rândui viața pentru a dobândi „sfârșit creștinesc vieții noastre” și „răspuns bun la înfricoșătoarea judecată”, așa cum încă ne-a mai fost îngăduit să cerem în ecteniile Sfintei Liturghii la care am participat. Amin.

Despre sfântul și Marele Sinod din Creta, 16-26 iunie 2016

Întrebări și răspunsuri (VII)

41. Ce este erezia? Dar schisma?

De-a lungul veacurilor, încă din epoca Sfinților Apostoli au apărut ereziile și, totodată, schismele. Primul eretic cunoscut este Simon Magul, cel exclus din comuniunea Bisericii de însuși Sfântul Apostol Petru (cf. Fapte 8, 9-24).

Erezia (gr. *haireisis*) înseamnă opinie separată, învățătură greșită cu privire la adevărul de credință. Câtă vreme dogmele credinței sunt adevăruri descoperite de Dumnezeu oamenilor, ereziile reprezintă o deformare a acestora, sunt învățături care amestecă adevărurile descoperite de Dumnezeu, cu învățătura „cea din afară”, adică străină de Biserică.

Schisma (gr. *schisma*, ruptură, despărțire, separare) este o rupere a comuniunii bisericești (cel mai adesea manifestată ca întrerupere a comuniunii euharistice dintre diferite comunități și indivizi), având la bază o problemă de disciplină bisericească, morală sau de altă natură. Nu întotdeauna schismele au avut la bază o problemă de natură teologică, adică o erezie, ci motive de altă natură (canonică, politică, etnică ș.a.). Deși unii Părinți ai Bisericii nu exprimau întotdeauna o distincție foarte clară între schismă și erezie, totuși Sfântul Ciprian al Cartaginei le considera drept fețe diferite ale uneia și aceleiași realități grave pentru Biserică. În acest sens, Sfântul Ciprian, în lucrarea sa *Despre unitatea Bisericii universale*, de altfel una dintre cele mai vechi și importante abordări patristice ale acestei probleme, vedea în schismă o problemă atât de serioasă pentru Biserică, încât o considera un păcat împotriva Duhului Sfânt (cf. Matei 12,31-32). De aceea, Sfinții Părinți includeau pe eretici și pe schismatici în rândul ucigașilor, afirmând că, atât separarea prin schismă, cât și separarea prin erezie, înseamnă moarte sufletească, iar stăruința în această stare era asociată cu moartea veșnică. Pentru Biserica Ortodoxă, schisma reprezintă o negare a autorității și a unității ecleziale de către unele persoane sau grupuri răzvrătite.

Separarea prin schismă are întotdeauna la bază mândria, judecarea și înfruntarea superiorilor ierarhici, neascultarea, dorința de a conduce sau a domina, ori zelul excesiv, fără discernământ și măsură, dăunător vieții Bisericii.

42. Cum vedeau sfinții părinți ai bisericii gravitatea schismei?

Având efecte directe negative asupra vieții Trupului tainic al lui Hristos, care este Biserica, Sfinții Părinți au fost categorici în a condamna orice schismă, pentru a păstra unitatea, sănătatea și pacea Bisericii. De aceea, schisma este considerată de Sfântul Ioan Gură de Aur păcatul cel mai grav, „pe care nici sângele muceniciei nu-l poate vindeca” (Sfântul Ioan Gură

de Aur, Omilii la Epistola către Efeseni, 11, Migne, PG 62, 85).

„Dascălul pocăinței”, Sfântul Ioan Gură de Aur, cel care a acceptat la finalul vieții sale toate acele nedrepte, răutatea celorlalți, trădarea, exilul, din dragostea sa pentru Biserică și pentru unitatea ei, atunci când a primit toate acestea nu și-a făcut o „Biserică paralelă”, ci a socotit toate suferințele ca fiind mai degrabă laudă și cunună de la Domnul Slavei, Cel Răstignit, Mort și Înviat: „Nimic nu poate irita (supăra) mai mult pe Dumnezeu decât dezbinarea Bisericii! Chiar de am săvârși mii de lucruri bune, noi cei care sfărâmăm pleroma bisericească nu suntem mai puțini vrednici de pedeapsă decât cei care au răstignit Trupul Său! Căci faptul acela a fost spre folosul lumii întregi, chiar dacă nu a fost făcut cu această intenție, în vreme ce acesta nu numai că nu aduce niciun folos, ci aduce multă vătămare. [...] Vătămarea aceasta nu este mai mică decât cea adusă de vrăjmașii [Bisericii], ci cu mult mai mare, pentru că cea dintâi o face mai strălucită, pe când aceasta o face de rușine în fața vrăjmașilor ei, când este luptată de proprii ei fii. Căci acest fapt li se pare [vrăjmașilor] drept o mare dovadă de înșelare: ca cei care au fost născuți și crescuți în Biserică și au fost învățați cu exactitate tainele ei cele negrăite, tocmai aceia să se întoarcă fără de veste și să se pună în rândul vrăjmașilor ei” (Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Epistola către Efeseni, 11, Migne, PG 62, 85).

Tot Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că schisma nu e cu nimic mai prejos decât erezia, prin vătămarea pe care o aduce Trupului lui Hristos, la fel de greu de vindecat. „Spune-mi: să presupunem că un supus al regelui nu ar trece de partea unui alt rege și nici nu i s-ar preda acestuia, însă luând purpura împărătească, și-ar însuși-o și ar deșira-o toată de la încheietură de sus până jos, și ar rupe-o în multe bucăți; unul ca acesta va fi mai puțin pedepsit decât cei care au trecut de partea altui rege? Dar ce? Dacă o dată cu aceasta l-ar apuca pe același rege de gât și l-ar sugruma, iar apoi i-ar ciopârți trupul în bucăți, cam ce pedeapsă după dreptate va lua? Dar dacă cineva care ar face așa ceva unui rege - care e împreună rob cu el [al lui Dumnezeu] - ar lua cea mai mare pedeapsă, apoi cel care sugrumă și ciopârțește în bucăți pe Hristos, de care gheenă nu va fi vrednic?” (Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Epistola către Efeseni, 11, Migne, PG 62, 87).

Sfântul Marcu Eugenicul, Mitropolitul Efesului, adresând, la rugămintea împăratului, un îndemn la unitate papei de la Roma, Eugeniu al IV-lea, referindu-se la marea schismă de la 1054 a Bisericii latine, la începutul lucrărilor Sinodului unionist de la Ferrara (1438), spune (la aproape 400 de ani de la marea schismă din

1054): „Eu cred că cel ce a introdus această despărțire și a sfâșiat cămașa Stăpânului, țesută dintr-o bucată, mai mare osândă va avea decât cei ce L-au răstignit și decât toți necredincioșii și ereticii din veac. Însă ție, dimpotrivă, îți este cu puțință, preafericite părinte (papa Eugeniu al IV-lea, n.n.), să unești cele despărțite și să nimicești zidul cel din mijloc al despărțiturii (cf. Ef. 2,14) și să lucrezi lucrarea dumnezeieștii iconomii, numai să vrei. Începutul acesteia tu însuși l-ai pus și l-ai sporit prin strălucite cinstiri și mari daruri; binevoiește a-l și duce la bun-sfârșit, căci nu vei găsi un alt prilej mai potrivit decât cel pe care ți l-a dat Dumnezeu astăzi” (Sfântul Marcu Eugenicul, Opere, vol. I, Ed. Patres, 2009, p. 203).

43. Se justifică existența unor tendințe schismatice în interiorul bisericii ortodoxe după sfântul și Marele sinod din Creta?

Nicidecum. În urma Sfântului și Marelui Sinod s-au lansat, în spațiul public, numeroase acuzații nefondate, cu privire la participarea delegației Bisericii Ortodoxe Române și cu privire la documentele semnate în cadrul Sfântului și Marelui Sinod, principala acuză fiind aceea că ierarhii ar fi semnat documente „eretice” și ar fi trădat astfel credința ortodoxă.

De cealaltă parte, s-a afirmat, însă, ferm, că „documentele aprobate de Sfântul și Marele Sinod nu formulează dogme noi, ci reprezintă o reafirmare a continuității în mărturisirea credinței ortodoxe a bisericii celei una, sfântă, sobornicească și apostolească, adică în continuitate cu învățătura de credință propovăduită de Sfinții Apostoli și de Sfinții Părinți ai Bisericii, în continuitate cu cele șapte Sinoade Ecumenice, dar și cu Sinoadele ortodoxe care au urmat acestora, începând cu secolul al IX-lea și continuând cu mileniul al II-lea, apărând credința ortodoxă în fața unor învățături greșite apărute mai ales în creștinismul apusean. Astfel, Sinodul din Creta a confirmat tradiția sinodală ortodoxă anterioară și a recunoscut valoarea universală a altor sinoade de importanță majoră din istoria Bisericii Ortodoxe (inclusiv a Sinodului de la Iași din anul 1642)”

(†DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Un pas important în practica sinodalității ortodoxe universale – Semnificația liturgică, pastorală și misionară a Sinodului din Creta, în <http://basilica.ro/> - un pas important în practica sinodalității ortodoxe-universale-semnificația-liturgică-pastorală-si-misionară-a-sinodului-din-creta/). De aceea, întrucât nu poate fi vorba de trădare a credinței ortodoxe sau de documente „eretice”, nu sunt justificate atitudini schismatice.

ȘTIRI

IPS Timotei aniversează 42 de ani de la hirotonia episcopală

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, aniversează miercuri 42 ani de la hirotonia episcopală. Cu acest prilej, Patriarhul României a adresat Înaltpreasfinției Sale un mesaj de felicitare.

Ierarhul s-a născut în 4 iunie 1936 la Timișoara, primind la botez numele de Traian. A studiat la Liceul Diaconovici Loga din Timișoara, la Institutul Teologic Universitar din București (1953-1957). A devenit doctor în teologie în anul 1972; a absolvit studii de specializare la Facultatea de Teologie Protestantă din Neuchâtel (1967), la Institutul Ecumenic de la Bossey (1967-1968) și la Facultatea de Teologie din Fribourg (1971-1972).

În perioada 1960-1961 a activat ca profesor la Seminarul Teologic din Caransebeș; a fost secretar eparhial la Arad (1961-1962) și Timișoara (1962-1968); Între 1968-1975 a fost vicar administrativ al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. În 1968 a fost hirotonit preot, iar în 1969 tuns în monahism la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, cu numele Timotei. A fost hirotesit arhimandrit în 1970.

În data de 15 decembrie 1975 a fost ales Episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, cu titlul Lugojanul, iar în data de 7 februarie 1976 a fost hirotonit arhiepiscop.

A fost ales Episcop al Aradului în 30 septembrie 1984 (însăunat la 2 decembrie 1984). În anul 2009, în data de 28 noiembrie, a fost ridicat în demnitatea de Arhiepiscop.

Duminică Întoarcerii Fiului risipitor în Parohia Arad-Micalaca Veche I

În cea de-a doua duminică din Triod, a Întoarcerii Fiului risipitor, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, însoțit de părintele Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial bisericesc, a fost prezent în mijlocul credincioșilor Parohiei Arad-Micalaca Veche I, Protopopiatul Arad. Cu acest prilej, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica cu hramul „Sfântul Mare Mc. Gheorghe”, înconjurat fiind

de un sobor de slujitori, la slujbă participând un număr mare de credincioși.

Chiriarhul a împărtășit credincioșilor prezenți un părintesc cuvânt de învățătură despre „Păcat și pocăință” (cf. citirilor scripturistice ale duminicii: I Corinteni 6; Luca 15), analizând legătura dintre libertate, voință, conștiință și har, cu îndemnul Bisericii pentru perioada Triodului, privind întoarcerea de pe căi greșite spre îndreptarea vieții.

În final, părintele paroh Pavel Goldiș a mulțumit Ierarhului pentru bucuria prilejuită prin acest popas de suflet în mijloc parohienilor, iar Chiriarhul a binecuvântat și felicitat credincioșii prezenți la slujbă.

Slujire Arhierescă în Parohia Sânnicolau Mic

În Duminica a XXXIV-a după Rusalii (a Fiului risipitor), credincioșii parohiei arădene Sânnicolau Mic, Protopopiatul Arad, au trăit clipe de aleasă sărbătoare. La orele dimineții, credincioșii parohiei, în frunte cu preotul paroh Gheorghe Gligor, s-au adunat în fața bisericii pentru a-l întâmpina pe Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului. Cu acest prilej, ierarhul a oficiat Sfânta Liturghie arhierescă în biserica parohială cu hramul „Sfântul Mare Mc. Gheorghe”, înconjurat de soborul de preoți și diaconi și în prezența oficialităților locale și a mulțimii de credincioși. Din sobor au făcut parte: Părintele Flavius Petcuț, protopopul Aradului, Preotul Paroh Gheorghe Gligor, Preotul Călin Dragoș de la Parohia Olari, Arhid. Mircea Proteasa și Arhid. Gheorghe Lehaci.

La momentul rânduit, Preasfinția Sa a adresat credincioșilor prezenți un bogat cuvânt de învățătură, pe baza citirilor scripturistice ale duminicii: I Corinteni 6 și Luca 15 și a textelor imnografice alcătuite pentru cea de-a doua duminică din Triod, care ne arată modelul de pocăință a Fiului risipitor. De altfel, în întreaga perioadă a Triodului, prin efortul ascetic al Postului Mare, putem vedea drumul de întoarcere a celui păcătos, după ani de rătăcire, la Tatăl cel ceresc. Părintele ceresc ne cere să ne pregătim truște și sufletește pentru a lua parte la cina euharistică. În acest fel, ne predăm brațelor iubitoare ale Tatălui ceresc, Care aleargă să ne primească pe toți, după „venirea în sine” și întoarcerea din păcat, a subliniat Preasfinția Sa.

La sfânta slujbă a participat și domnul Sergiu Bîlcea, vicepreședintele Consiliului Județean Arad.

După săvârșirea Sfintei Liturghii, Preasfinția Sa, însoțit de Părintele Protopop, de Preotul Paroh și de alți credincioși a vizitat noua Capelă mortuară din cimitirul parohiei.

Părintele paroh a mulțumit Preasfințitului Emilian pentru acest popas duhovnicesc în Parohia Sânnicolau Mic și tuturor credincioșilor care au participat la Sfânta Liturghie.

Praznicul Întâmpinării Domnului la Mănăstirea Hodoș-Bodrog

În ziua Sărbătorii Întâmpinării Domnului, obștea sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog a avut deosebita bucurie de a-l avea în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului. La orele dimineții, Preasfinția Sa a fost întâmpinat de obștea sfintei mănăstiri în frunte cu Preacuviosul Părinte stareț protos. Grigorie Timiș, precum și de numeroși credincioși care frecventează mănăstirea.

Cu acest prilej, Preasfinția Sa a săvârșit în biserica nouă cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh” Sfânta Liturghie arhierescă înconjurat de un numeros sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: Arhim. Teofan Mada, vicar administrativ și exarh, Protos. Grigorie Timiș, starețul mănăstirii, Arhim. Nestor Iovan, Protos. Iustin Popovici, consilier cultural la Centrul Eparhial, Protos. Clement Iordache, Protos. Chiril Mihalyi, Ierom. Veniamin Stan, Preot pensionar Ioan Gaga, Arhid. Mircea Proteasa, Arhid. Gheorghe Lehaci și Ierod. Varlaam Frîncu.

În cuvântul de învățătură, cu referire la citirile scripturistice ale sărbătorii: Evrei 2, Luca 2, Preasfințitul Emilian a vorbit celor prezenți despre faptul că la împlinirea celor patruzeci de zile după Naștere, Pruncul Hristos a fost luat de Fecioara Maria și Dreptul Iosif și a fost dus la templul din Ierusalim, aducând odată cu el și darurile cele după obicei. Aici, Pruncul a fost întâmpinat de Dreptul Simeon, care, după ce L-a luat în brațe a rostit acea prorocie rostită până astăzi în slujbele Bisericii noastre: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace; că au văzut ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor...” (Lc. 2, 29-31), și cele pe care Evanghelia le mărturisește în continuare. De asemenea, Ierarhul a explicat că această Întâmpinare nu se reduce doar la persoana Dreptului Simeon ci prin el L-a întâmpinat lumea întreagă, și fiecare dintre noi. Dacă Hristos ca Prunc a fost adus la Templu spre a fi întâmpinat, acum ca Mântuitor, prezent în Sfintele Biserici, ne cheamă să venim și noi în întâmpinarea Sa, așa cum am făcut și noi astăzi și o facem de fiecare dată când participăm la Sfintele Slujbe ale Bisericii, a subliniat Preasfinția Sa.

Răspunsurile la strană au fost date de un grup de studenți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad, condus de Protos. dr. Nicolae Tang, lector universitar la această școală amintită și viețuitor la Mănăstirea Hodoș-Bodrog.

La finalul slujbei, părintele Arhim. Teofan Mada, a mulțumit Ierarhului pentru prezența în mijlocul obștii, dar și pentru bucuria oferită numeroșilor pelerini prezenți prin slujirea Sfintei Liturghii, adresând Preasfinției Sale urări de viață îndelungată, sănătate și realizări bogate în slujirea arhierescă pe toate planurile de activitate.

La agapa oferită în trapeza mănăstirii au luat parte și copiii de la DGASPC Arad, însoțiți de domnul Sorin Roșca.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.